Laiškas Valerijai Čiurlionytei, [iki 1916-07-25], [Petrogradas].

Ryto pasveikinimas. Saulei himnas.

Ryto pasveikinimas. Saulei himnas. Gyvenimui himnas. Dainai himnas. Tą rytą ir ašei budėjau… Tik ne del to, kad būtau a[n]kstie atsikėlęs ir gėles skynęs… Paskutiniu laiku mane kažkodel nemiga smaugia, tai yra naktimis užmigt negaliu. Ne visai protingas padėjimas. Ir todel ne kartą jau mačiau ir brėkštantį rytą, ir tekančią saulę. Bet tai niekis. Tik taip aš išsiilgęs Žmogaus, išsiilgau Žmogaus, kuris mano dūšią girdėjo, išsiilgau nuoširdaus žvilgsnio ir artimaus žodžio.

Nesijaučiu dar kol kas blogai, tik kažko ilgu, taip ilgu čionai. Ir klaiku daros nykią sutemą galvot pradėjus. Juk taip senai aš bejutau Dūšią, taip senai Žmogų bejutau ir tiek jau valandų ir dienų, ir nakčių kaip aš čia vienas, toli nuo sesulės, toli nuo viso pasaulio… Išmokau jau ir kalbėt patsai su savimi ir su tyluma, išmokau suprast glūdumą ir klaikumą, bet vis dar daug daug negaliu, kad viską pergalėti… Bet niekis. Turbūt ir vėl rasiu kokį nors būdą, kaip save apgauti, ir vėl turbūt bus gerai… Biesas su kareivija. Jau, rodos, visai buvau užmiršęs ir nusiraminęs, o dabar taip netikėtai priminė. Niekai. Negalvokim apie tai — ir bus gerai.

Kad taip — tai taip. Rytoj vakare (subatą) turbūt važiuosiu kur nors in Suomiją. Iš vakaro.

Nakvosiu kur nors pamarėj. Ir sauloleidį, ir saulotekį matysiu. Ir marių vilnis girdėsi[u]. Supranti — liuosas marių vilnis girdėsiu. Pasiilgau marių. Jau daugel dienų, kaip jųjų vilnių negirdėjau. Aš myliu, labai labai myliu marias. Kad ne marios — senai jau būčiau dūšioj apmiręs. Marėse visą sielvartą užmirštu. Užmirštu ir ilgesį, ir sopulius… —

Ar tu ilgies, Sesule?.. Aš tavęs išsiilgau labai, labai. — — Dievuli mano, ką aš padarysiu, kad mano gyvenimas toks dabar siauras ir kad kiekvienas šviesesnis spindulėlis toks yra brangus ir toks nepasiekiamas.

Džiaugiuos, kad pas tave rytas toks saulėtas ir toks džiaugsmingas… Ir noris, taip noris, kad ir pas mane nors aidas tavojo himno atplaukt…

Ką aš darysiu, kad mano kelionėje vartai užkelti ir kad glūdumos galo nesijunta… Ką aš darysiu, kad tokia klaiki prieblanda ir dūšios aimana tokia nyki… Sesule, aš pasiilgau tavęs… Labai labai pasiilgau tavęs… Šiandie kas tai tokio keisto… Senai taip bebuvo… Kažkodel iš akių kibirkštys trykšta ir blakstienos kažkokios sunkios, rasotos… Susigūžė širdis… Susigūžė… Apmirė…

Sesule! Ar tu junti, kaip aš pasiilgau tavęs! —

Ūkana. Sutema. Klaiku be galo…

Būčiau be galo laimingas, kad kas nors netyčia mane paminėt geru žodžiu… — Nepyk ant manęs, Sesule, bet ką aš padarysiu, kad man taip ilgu, taip ilgu čionai…

Buč[iuoju]. Tavasai Bolytis

'Drauge miela[s], drauge tolus,

Be tavęs mirsiu!..' [1]

KOMENTARAI

[1] BS laisvai išverstos rusų poeto Afanasijaus Feto eilėraščio „Даль“ („Toluma“), parašyto 1843 m., paskutinės eilutės: „Друг мой, друг далекий, / Вспомни обо мне!“ („Tolimasis drauge, / Prisimink mane!“).
Visą eilėraštį rusų kalba žr. in: А. А. Фет, *Стихотворения*, Ленинград: Советский писатель, 1953, ст. 73.
Visą eilėraštį „[Debesiu banguoja]“ lietuvių kalba žr. in: Afanasijus Fetas, *Poezija*, iš rusų kalbos vertė Jonas Strielkūnas, Vilnius: Vaga, 1984, p. 25.